

หลักการของการกำกับดูแลการให้บริการบัตรเครดิตและ
บัตรเดบิต และการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตร

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน
สายกำกับระบบการชำระเงินและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

มิถุนายน 2569

บทนำ

ที่ผ่านมามาตราการแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อดูแลการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายในประเทศไทย ได้แก่ การใช้มาตรฐานชิปการ์ดกลาง การให้บริการระบบเครือข่ายบัตรเดบิตในประเทศ และการกำหนดเงื่อนไขการให้บริการบัตรเดบิตที่ออกและใช้จ่ายในประเทศ เพื่อส่งเสริมให้มีการออกและใช้บัตรเดบิตอย่างแพร่หลายแทนการใช้เงินสด รวมถึงเสริมสร้างประสิทธิภาพและลดภาระต้นทุนในการให้บริการและการใช้บัตรเดบิต

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการชำระเงินที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมถึงการให้บริการชำระเงินมีการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การชำระเงินผ่าน digital wallet การใช้เทคโนโลยีการเข้ารหัสเพื่อยกระดับความปลอดภัย ดังนั้น ธปท. จึงมีแนวทางยกระดับการให้บริการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย รองรับการพัฒนานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ส่งเสริมการแข่งขัน ตลอดจนคำนึงถึงการคุ้มครองผู้ใช้บริการ โดยพิจารณายกเลิกหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 12/2561 เรื่อง การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561 และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 13/2561 เรื่อง มาตรฐานชิปการ์ดกลางสำหรับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561 และออกหลักเกณฑ์ใหม่เพื่อกำกับดูแลการให้บริการบัตรเครดิตและบัตรเดบิต และการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตรให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและรองรับการพัฒนาในอนาคต

ธปท. จึงจัดทำเอกสารรับฟังความคิดเห็นฉบับนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการของการกำกับดูแลการให้บริการบัตรเครดิตและบัตรเดบิต และการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตร จึงขอเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นตามเอกสารฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2569 – 22 กรกฎาคม 2569 ทั้งนี้ หากมีข้อสงสัยเพิ่มเติม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงินทางอีเมล psd-policyreg@bot.or.th หรือโทรได้ที่เบอร์ 0-2283-5054 0-2283-6713 และ 0-2283-6892

หลักการของการกำกับดูแลการให้บริการบัตรเครดิตและบัตรเดบิต และการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตร

1. คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับและผู้ประกอบการธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ให้บริการเกี่ยวข้องกับบัตรเครดิตและบัตรเดบิต ได้แก่

- (1) ผู้ออกบัตร (issuer)
- (2) ผู้ให้บริการแก่ผู้รับบัตร (acquirer)
- (3) ผู้ให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (payment facilitator)
- (4) ผู้ให้บริการระบบเครือข่ายบัตร (payment card network operator)
- (5) ผู้ให้บริการระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ (inter-institution fund transfer system operator)

“บัตรเครดิต” หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจออกให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใด แทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้เบิก ถอน โอน หรือทำธุรกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเงิน และผู้ประกอบการธุรกิจจะเรียกให้ผู้ใช้บริการชำระเงินในภายหลัง

“บัตรเดบิต” หมายความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจออกให้แก่ผู้ใช้บริการเพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใด แทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้เบิก ถอน โอน หรือทำธุรกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเงิน ตามมูลค่าของเงินที่ผู้ใช้บริการได้ฝากไว้กับผู้ประกอบการธุรกิจ

“บัตร” หมายความว่า บัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต

“ผู้ออกบัตร” (issuer) หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่ให้บริการบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต และตกลงออกบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิตให้แก่บุคคลที่ยินยอมผูกพันตามสัญญาบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต

“ผู้ให้บริการแก่ผู้รับบัตร” (acquirer) หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่ให้บริการรับชำระเงินด้วยบัตรเครดิต โดยการรับส่งข้อมูลการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จากบัตรเครดิตไปยังผู้ประกอบการธุรกิจระบบเครือข่ายบัตรเพื่อส่งต่อข้อมูลไปยังผู้ออกบัตร และจะจ่ายเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ หรือผู้ประกอบการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร ซึ่งมีสัญญาระหว่างกันว่าจะรับชำระราคาสินค้าหรือบริการด้วยบัตรเครดิตตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน

“ผู้ให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร” (payment facilitator) หมายความว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่ให้บริการรับชำระเงินด้วยบัตรเครดิต โดยการรับส่งข้อมูลการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์จากบัตรเครดิตไปยังผู้ประกอบการธุรกิจบริการแก่ผู้รับบัตร หรือผู้ประกอบการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตรรายอื่น แล้วแต่กรณี และจะจ่ายเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ หรือผู้ประกอบการ

สนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตรรายอื่น ซึ่งมีสัญญาระหว่างกันว่าจะรับชำระราคาสินค้าหรือบริการด้วยบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน

“ผู้ให้บริการระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ” (inter-institution fund transfer system operator) หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่ให้บริการระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลรายการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ หรือทำหน้าที่ให้บริการการหักบัญชี เพื่อให้ผู้ใช้บริการของระบบสามารถให้บริการฝาก ถอน โอน และการชำระเงินแก่ลูกค้า

“ระบบเครือข่ายบัตร” (payment card network) หมายความว่า ระบบเครือข่ายบัตรเครดิต บัตรเดบิต เงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์อื่นใด โดยเป็นระบบที่เป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลรายการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ ให้บริการการหักบัญชี และให้บริการด้านการตลาดภายใต้ช่องทางธุรกิจของตน เพื่อให้ผู้ใช้บริการของระบบซึ่งเป็นผู้ออกบัตรและผู้ให้บริการแก่ผู้รับบัตรในประเทศไทย สามารถให้บริการการชำระเงินจากบัตรดังกล่าว

“ระบบเครือข่ายบัตรในประเทศ” (local payment card network) หมายความว่า ระบบเครือข่ายบัตรสำหรับการทำธุรกรรมภายในประเทศไทย ซึ่งเป็นระบบที่มีศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลรายการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ และการหักบัญชีดำเนินการภายในประเทศไทย และให้บริการด้านการตลาดภายใต้ช่องทางธุรกิจของตนโดยนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย

2. หลักการ

การกำกับดูแลการให้บริการบัตรเครดิตและบัตรเดบิต และการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตร มุ่งให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถยกระดับความปลอดภัยในการให้บริการ พัฒนานวัตกรรมหรือนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้เพื่อรองรับบริการการชำระเงินรูปแบบใหม่ที่หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการใช้งานของประชาชนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม ลดข้อจำกัดหรือการดำเนินการที่เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน และลดภาระต้นทุนของผู้ใช้บริการ

3. หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

3.1 ยกเลิกหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 12/2561 เรื่อง การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561

3.2 ยกเลิกหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 13/2561 เรื่อง มาตรฐานชิปการ์ดกลางสำหรับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ ลงวันที่ 16 เมษายน 2561

3.3 กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิตและบัตรเดบิต ดังนี้

(1) การออกบัตร

ผู้ออกบัตร (issuer) ต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(1.1) ต้องออกบัตรที่มีมาตรฐานความปลอดภัยระดับสากลเพื่อป้องกันการปลอมแปลงและการรั่วไหลของข้อมูล พร้อมทั้งคำนึงถึงความสามารถในการทำงานร่วมกันของระบบ เพื่อให้การให้บริการบัตรมีความปลอดภัยและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการในระบบการชำระเงิน

(1.2) ผู้ออกบัตรสามารถเลือกให้บริการระบบเครือข่ายบัตรในประเทศหรือไม่ได้ โดยสามารถเลือกออกบัตรทั้งกรณีการออกบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรเพียงเครือข่ายเดียว หรือการออกบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรตั้งแต่ 2 เครือข่ายขึ้นไปในบัตรเดียวกัน

(1.3) กรณีออกบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรตั้งแต่ 2 เครือข่ายขึ้นไปในบัตรเดียวกัน ต้องปฏิบัติในเรื่องตราสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนบัตรให้เป็นไปตามข้อตกลงและคำนึงถึงหลักความเท่าเทียมกัน

(1.4) ต้องให้ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของบัตรแต่ละประเภทแก่ผู้ใช้บริการอย่างเพียงพอ ชัดเจน และถูกต้อง เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสม ตรงกับวัตถุประสงค์และการใช้จ่ายของตนเอง

(2) การรับชำระด้วยบัตร

ผู้ให้บริการแก่ผู้รับบัตร (acquirer) และผู้ให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (payment facilitator) ต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(2.1) ต้องจัดให้มีอุปกรณ์และระบบที่สามารถรองรับบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรในประเทศได้ทุกเครือข่าย เว้นแต่เป็นผู้ให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (payment facilitator)

(2.2) ต้องไม่จำกัดสิทธิผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการในการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตร โดยผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการสามารถเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตรตั้งแต่ขั้นตอนการสมัครใช้บริการ หรือแจ้งเปลี่ยนแปลงการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตรตามเงื่อนไขที่ตกลงกับผู้ให้บริการแก่ผู้รับบัตร (acquirer) หรือผู้ให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (payment facilitator)

(2.3) ต้องให้ข้อมูลค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรแต่ละประเภทแก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการอย่างเพียงพอ ชัดเจน และถูกต้อง เพื่อให้ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการทราบต้นทุนในการใช้บริการและสามารถเลือกใช้บริการได้ตรงกับความต้องการใช้งาน

(2.4) ต้องแสดงข้อมูลการรับบัตรของแต่ละระบบเครือข่ายบัตร รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการแสดงข้อมูลการรับบัตรของแต่ละระบบเครือข่ายบัตร ณ จุดรับชำระบัตรอย่างเท่าเทียมกัน

(3) การให้บริการระบบเครือข่ายบัตร

ผู้ให้บริการระบบเครือข่ายบัตร (payment card network operator) และผู้ให้บริการระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ (inter-institution fund transfer system operator) ต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

(3.1) ต้องไม่ดำเนินการใด ๆ อันเป็นการจำกัดสิทธิในการเลือกออกบัตรของผู้ออกบัตร ไม่ว่าจะกรณี (1) การออกบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรเพียงเครือข่ายเดียว หรือการออกบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรตั้งแต่ 2 เครือข่ายขึ้นไปในบัตรเดียวกัน และ (2) การเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตรของผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ โดยเฉพาะการเลือกใช้ระบบเครือข่ายบัตรในประเทศ

(3.2) ต้องไม่ดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการกีดกันหรือก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม อันอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของระบบการชำระเงินด้วยบัตรในประเทศไทย

(4) การกำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการ

(4.1) ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรอย่างโปร่งใส เป็นธรรม เหมาะสมและสอดคล้องกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงต้องไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการ โดยผู้ใช้บริการต้องมีสิทธิเลือกใช้บริการพื้นฐานเท่าที่เพียงพอต่อการใช้งาน และมีสิทธิเลือกใช้บริการอื่น ๆ ที่มีค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมได้ตามความต้องการเพื่อไม่เป็นการก่อกำแพงเพิ่มเติมแก่ผู้ใช้บริการโดยไม่จำเป็น

(4.2) กรณีการใช้บัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรตั้งแต่ 2 เครือข่ายขึ้นไปในบัตรเดียวกัน ผู้ประกอบธุรกิจต้องไม่คิดค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากระบบเครือข่ายบัตรที่ใช้เท่านั้น รวมถึงต้องไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการออกหรือใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรดังกล่าวเพิ่มเติมที่แตกต่างจากบัตรที่ใช้บริการระบบเครือข่ายบัตรเพียงเครือข่ายเดียว

(5) การใช้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) ของผู้ให้บริการระบบเครือข่ายบัตรในประเทศ

ในกรณีที่ผู้ให้บริการระบบเครือข่ายบัตรในประเทศ (local payment card network) ประสงค์จะใช้บริการจากผู้ให้บริการระบบเครือข่ายบัตรรายอื่นหรือบุคคลอื่นมาดำเนินการแทน ซึ่งมีผลกระทบหรือมีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมต่อรับส่งข้อมูลรายการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ใช้บริการของระบบ และการทำหน้าที่ให้บริการหักบัญชี ให้แจ้ง ธปท. ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนเริ่มดำเนินการ โดย ธปท. อาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งข้อมูลเพิ่มเติม หรือ ทักท้วง หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติด้วยก็ได้